

MAGDALENA ABU GHOLEH

ORCID: 0000-0003-0354-7581

Uniwersytet Wrocławski

KRZYSZTOF WYGODA

ORCID: 0000-0002-0997-5512

Uniwersytet Wrocławski

RADA SĄDOWNICTWA NA ŁOTWIE

Abstrakt: Łotewska Rada Sądownictwa (Tieslietu padome) jest centralnym pozakonstytucyjnym organem państwa powiązanym funkcjonalnie z władzą sądowniczą. W jej skład wchodzi nie tylko sędziowie, lecz także przedstawiciele zawodów prawniczych oraz przedstawiciele innych władz, czyli Minister Sprawiedliwości (tieslietu ministrs), Prokurator Generalny (ģenerālprokurors), przewodniczący Sejmowej Komisji Prawnej (Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs) lub wskazani przez nich zastępcy. Mieszany skład Rady nie dyskwalifikuje jej jako ciała niezależnego, mogącego potencjalnie skutecznie realizować zadania związane z ochroną niezawisłości sądów i niezależności władzy sądowniczej. Łotewska Rada Sądownictwa jest jednak organem o bardzo szerokim spektrum działania, który choć nie wynika bezpośrednio z konstytucji (Satversme), pozwala jej swobodnie realizować nie tylko kompetencje wnioskodawcze (zarówno w relacji z Saeima, jak i TK) i opiniodawcze, lecz także decyzyjne (w kwestiach koncepcyjnych i organizacyjnych sądownictwa oraz sprawach związanych ze ścieżką kariery sędziów). Ustawowy charakter kompetencji pozwala dość swobodnie kształtować ich zakres, dając możliwość dostosowywania zadań Rady do zmieniających się potrzeb państwa, co oczywiście można postrzegać jako zaletę, ale i wadę modelu funkcjonowania Tieslietu padome.

Słowa kluczowe: Rada Sądownictwa, władza sądownicza, sędzia, władza, konstytucja

WSTĘP

W strukturze władzy sądowniczej Łotwy, wzorem podobnych regulacji występujących w krajach europejskich, przewiduje się powołanie do życia instytucji rady sądownictwa zwanej Tieslietu padome¹. W przeciwieństwie jednak do Polski, Hiszpanii czy Włoch nie znajduje ona bezpośredniego umocowania w konstytucji i jest organem, który swe istnienie zawdzięcza wyłącznie regulacjom ustawowym.

¹ Dalej: Rada, Rada Sądownictwa lub Tieslietu padome.

Zasady jej funkcjonowania, kompetencje oraz skład określa łotewska ustawa z dnia 15 grudnia 1992 roku o władzy sądowniczej². Ponadto ważną rolę, głównie w określaniu trybu postępowania przed tym organem, odgrywają wewnętrzne przepisy regulaminowe Rady³.

Należy podkreślić, że Tieslietu padome jest stosunkowo młodym organem, powołanym dopiero w 2010 roku, nie był więc elementem struktury władzy sądowniczej w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości przez Łotwę. Nie był też uznawany za niezbędny w chwili akcesji do UE (1 maja 2004 roku), a choć jego powstanie o kilka lat poprzedziło wstąpienie do strefy euro (1 stycznia 2014 roku), to trudno wiązać je z tym wydarzeniem. Pomimo licznych kompetencji określonych w ustawach nadal prowadzone są dyskusje dotyczące zwiększenia uprawnień Rady, zwłaszcza w zakresie powoływania sędziów.

1. GENEZA I POZYCJA USTROJOWA

Rada Sądownictwa na Łotwie została powołana do życia w 2010 roku wraz z nowelizacją ustawy o władzy sądowniczej z dnia 3 czerwca 2010 roku. Nowelizacja uzupełniła ustawę o rozdział 131 formułujący zasady powoływania i funkcjonowania Rady. Regulacja ta weszła w życie dnia 1 sierpnia 2010 roku.

Zgodnie z art. 89¹ łotewskiej ustawy o władzy sądowniczej Rada Sądownictwa jest kolegialnym organem odpowiedzialnym za rozwój strategii i polityk dla krajowego systemu sądownictwa. Odpowiada ona również za usprawnienia organizacyjne w obrębie systemu sądownictwa⁴. Podkreśla się jednak, że Rada powinna przede wszystkim stać na straży niezależności krajowego sądownictwa, umiejętnie równoważąc wpływy władzy ustawodawczej i wykonawczej⁵.

Od czerwca 2012 roku łotewska Rada Sądownictwa jest członkiem Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa.

Umiejscowienie przepisów statuujących Radę, a także jej zadania i skład osobowy, pozwalają usytuować Tieslietu padome w bliskiej relacji do władzy sądowniczej, mając wpływ na jej funkcjonowanie, wzmacniając jednocześnie (w stosunku do sytuacji wcześniejszej) mechanizmy ochrony niezależności tej władzy.

² Likums „Par tiesu varu”. Ziņotājs, nr 1, 1993, 14. jan (dalej: Likums par tiesu varu).

³ Przykładem takiej regulaminowej regulacji mogą być choćby Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtība z 15.03.2019, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas reglaments z 12.11.2018, Tiesneša amata kandidātu atlases, stažēšanas un kvalifikācijas eksāmena kārtības kārtība z 25.06.2018, Augstākās tiesas tiesneša amata kandidātu atlases, stažēšanas un kvalifikācijas eksāmena kārtības kārtība z 25.06.2018.

⁴ Art. 89¹ likums par tiesu varu.

⁵ Tiesu Administrācija, *The court administration judicial system in Latvia*, https://www.ta.gov.lv/UserFiles/TA_buklets_ENG.pdf (dostęp: 1.09.2018).

Warto jednak podkreślić, że Rada nie może być traktowana jako organ wymiaru sprawiedliwości, albowiem zgodnie z art. 82 łotewskiej Konstytucji wymiar sprawiedliwości sprawują wyłącznie sądy rejonowe (miejskie), okręgowe i Sąd Najwyższy (a w czasie wojny lub stanu nadzwyczajnego również przez sądy wojskowe)⁶.

Określony ustawowo skład Rady Sądownictwa nie pozwala również traktować jej jako typowego organu samorządu sędziowskiego, gdyż współtworzą ją przedstawiciele władzy wykonawczej oraz innych zawodów prawniczych.

2. SKŁAD I ORGANIZACJA

Skład Tieslietu padome określono w art. 89² ustawy o władzy sądowniczej. Zgodnie z regulacją ustawową należy wyróżnić dwie kategorie członków wchodzących w skład Rady. Pierwsza z nich to tak zwani członkowie *ex officio*, określane również mianem członków stałych (art. 89² (1)). Zalicza się do nich:

- Prezesa Sądu Najwyższego (Augstākās tiesas priekšsēdētājs),
- Prezesa Trybunału Konstytucyjnego (Satversmes tiesas priekšsēdētājs),
- Ministra Sprawiedliwości (tieslietu ministrs),
- Przewodniczącego Sejmowej Komisji Prawnej (Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs),
- Prokuratora Generalnego (ģenerālprokurors),
- prezesów krajowych izb prawniczych — adwokatów, notariuszy i komorników sądowych (Latvijas Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, Latvijas Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētājs).

Każdy z nich na potrzeby uczestnictwa w posiedzeniach Rady może wyznaczyć swojego przedstawiciela (art. 89² (5)). Co oczywiste, członkowie stali pełnią swoją funkcję przez czas trwania swojej kadencji (art. 89⁶ (2)).

Druga grupa członków Rady Sądownictwa to tak zwani członkowie kadencyjni, reprezentujący środowisko sędziowskie. Składa się ona z jednego sędziego wyłanianego przez Zgromadzenie Plenarne sędziów Sądu Najwyższego (Augstākās tiesas plēnuma) oraz sześciu sędziów wskazanych przez Konferencję Sędziów (Tiesnešu konferences) (art. 89² (2))⁷.

Ustawa zastrzega jednak, że Konferencja Sędziów przy wyłanianiu członków powinna zachować odpowiednie proporcje. Tym samym jeden z nich powinien zostać wyłoniony spośród sędziów wydziałów do spraw rejestrów nieruchomości, trzech spośród sędziów sądów rejonowych, a dwóch spośród sędziów sądów okręgowych (art. 89² (3)). Co istotne, gdy podczas trwania kadencji sędziego zostanie

⁶ Art. 82, [w:] *Konstytucja Łotwy*, przeł. L. Gołubiec, Warszawa 2001.

⁷ Organizacja samorządu sędziowskiego składająca się z sędziów Sądu Najwyższego, sądów rejonowych, okręgowych oraz wydziałów do spraw rejestrów nieruchomości.

przeniesiony do sądu innego szczebla, jego kadencja trwa wyłącznie do najbliższego posiedzenia Konferencji Sędziów, kiedy następuje wyłonienie nowego członka Rady (art. 89⁶ (3)).

Kadencja członków trwa cztery lata i dopuszczalna jest reelekcja (jednak nie więcej niż dwukrotnie z rzędu) (art. 89³ (1)). W celu zapewnienia właściwej niezależności członkowie kadencyjni podlegają zasadzie *incompatibilitas*. Zgodnie z art. 89⁴ w pracach Rady Sądownictwa nie mogą brać udziału członkowie Komisji Dyscyplinarnej Wymiaru Sprawiedliwości (Tiesnešu disciplinārkolēģija), Trybunału Dyscyplinarnego (Disciplinārtiesa), Sądowej Komisji Kwalifikacyjnej (Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija) oraz Komisji do spraw etyki sądowej (Tiesnešu ētikas komisija).

Jeśli na podstawie obowiązującej regulacji jeden z członków kadencyjnych decyzją Ministra Sprawiedliwości lub Prezesa Sądu Najwyższego zostanie zawieszony w wykonywaniu obowiązków sędziego, Rada Sądownictwa odwołuje go ze składu (art. 89⁵ (1)). Członkowie kadencyjni mogą również zrezygnować z pełnionej funkcji, składając dymisję na ręce Prezesa Rady Sądownictwa (art. 89⁶ (1) 3).

Ustawa przewiduje możliwość wyłączenia członków Rady na potrzeby konkretnego postępowania. Zgodnie z art. 89⁵ (2) w przypadku gdy którykolwiek z członków uzna, że istnieją okoliczności mogące rodzić uzasadnione wątpliwości co do jego obiektywności w danej sprawie, podlega on wyłączeniu. Posiedzenie, w czasie którego podejmowana jest decyzja ws. przedłożenia wniosku o wszczęcie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, podlega dodatkowym obostrzeniom. Zgodnie z ustawą Prezes Trybunału Konstytucyjnego podlega w tym przypadku wyłączeniu (art. 89⁵ (3)).

Warto zaznaczyć, że obowiązująca regulacja przewiduje również grupę podmiotów uprawnioną do uczestnictwa w pracach Rady bez prawa głosu. Ich uprawnienia zostały ograniczone wyłącznie do funkcji doradczych. Grupa ta obejmuje Rzecznika Praw Obywatelskich (tiesībsargs) oraz Prezesa Biura do spraw Organizacji Sądów (Tiesu administrācijas direktors) lub upoważnionych przez nich przedstawicieli, a także przedstawiciela doktryny wskazanego przez Łotewską Akademię Nauk (Latvijas Zinātņu akadēmijas) oraz przedstawicieli stowarzyszeń sędziowskich (sēdžiowskich) (art. 89² (4)).

Funkcję Prezesa Rady Sądownictwa pełni Prezes Sądu Najwyższego. W ramach określonych ustawowo kompetencji jest on odpowiedzialny za przewodniczenie pracom Rady, zwoływanie posiedzeń Rady oraz ustalanie porządku obrad. Prezes reprezentuje również Radę na zewnątrz. Jest on także upoważniony do podpisywania decyzji oraz innych dokumentów wydawanych przez Tieslietu padome. Obecnie funkcję tę pełni Ivars Bickovics.

Wiceprezes wyłaniany jest przez Radę spośród jej członków w formie głosowania. Zgodnie z obecnie obowiązującą regulacją nie ma on uprawnień odrębnych od Prezesa. Jego zadaniem jest przejęcie kompetencji Prezesa Rady w przypadku jego nieobecności (art. 89⁸).

Obsługę administracyjną Rady Sądownictwa zapewnia Sekretariat będący jednostką organizacyjną Sądu Najwyższego⁸.

3. UPRAWNIENIA I KOMPETENCJE (POSTĘPOWANIE PRZED RADĄ)

Katalog kompetencji Tieslietu padome określa art. 89¹¹ ustawy o władzy sądowniczej. Należy jednak podkreślić, że nie jest to katalog zamknięty, a uprawnienia Rady kształtuje wiele innych ustaw szczegółowych, w tym między innymi ustawa o Trybunale Konstytucyjnym⁹.

Zgodnie z przytoczonym art. 89¹ Rada aktywnie uczestniczy w pracach nad właściwą organizacją i wydajnością łotewskiego systemu sądownictwa. Jest to możliwe między innymi dzięki temu, że zgodnie z ustawowym zakresem kompetencji Rada przedkłada opinie co do granic poszczególnych okręgów sądowych oraz lokalizacji siedzib sądów. Co niezwykle istotne, na wniosek Ministra Sprawiedliwości Rada określa także liczbę sędziów w każdym z sądów rejonowych i okręgowych (art. 32 (3) likums par tiesu varu) oraz liczbę sędziów w poszczególnych wydziałach Sądu Najwyższego (art. 44 (1)). Warto zaznaczyć, że zgodnie z art. 89¹¹ (6) Rada jest właściwa do określenia procedur dotyczących obciążenia sędziów pracą oraz zasad przydziału spraw. Zadaniem Rady jest również opracowanie ogólnych wytycznych dotyczących wewnętrznej organizacji pracy sądów (art. 89¹¹ (6)). Rada ma także kompetencję do opiniowania wniosków budżetowych przedkładanych przez poszczególne sądy (art. 89¹¹ (1)).

Kolejnym obszarem działalności Rady są kwestie związane z edukacją oraz rozwojem zawodowym sędziów. To ona odpowiedzialna jest za zatwierdzanie treści programów nauczania dla sędziów oraz pracowników sądowych (Art. 89¹¹ (9²))¹⁰. Dodatkowo Rada uprawniona jest do określenia zasad przeprowadzania testów kwalifikacyjnych dla sędziów, a także zatwierdzania przykładowych materiałów egzaminacyjnych (art. 89¹¹ (9)). Finalnie Rada odpowiada również za określanie zasad dotyczących specjalizacji sędziowskich (art. 89¹¹ (6)).

Mimo że łotewska Rada Sądownictwa nie uczestniczy bezpośrednio w procesie powoływania sędziów, to do jej kompetencji należy wskazywanie sądów, w których sędziowie będą wykonywać swoje obowiązki. Dotyczy to również sytuacji, w których sędzia podlega przeniesieniu do innego okręgu z przyczyn wskazanych w ustawie (art. 89¹¹ (2)). Zgodnie z jedną z ostatnich nowelizacji Rada jest również organem właściwym do powoływania oraz odwoływania prezesów sądów rejo-

⁸ Art. 6 Tieslietu padomes reglaments apstiprināts ar Tieslietu padomes 16.10.2017, lēmumu nr. 64, (dalej: Regulamin Rady Sądownictwa).

⁹ Satversmes tiesas likums, „Ziņotājs” 14, 25.07.1996.

¹⁰ Czyny to na wniosek Prezesa Sądu Najwyższego lub Ministra Sprawiedliwości.

nowych i okręgowych, aczkolwiek działania te wymagają uprzedniego wniosku Ministra Sprawiedliwości (art. 33 (2) oraz 40 (2)).

Tieslietu padome zaangażowana jest w wyłanianie kandydatów na najważniejsze stanowiska sędziowskie w kraju. Zgodnie z art. 89¹¹ (1) i (2) ustawy o władzy sądowniczej Rada przesłuchuje kandydatów na sędziów Trybunału Konstytucyjnego oraz urząd Prezesa Sądu Najwyższego, a następnie przedkłada swoją opinię organom właściwym do podjęcia decyzji¹¹. Ponadto wraz z Prezesem Sądu Najwyższego Rada opiniuje kandydatury na stanowisko Prokuratora Generalnego (art. 50 (3) *likums par tiesu varu*).

Rada odgrywa znaczącą rolę w procedurze odwołania sędziów sądów rejonowych, okręgowych oraz Sądu Najwyższego. W sytuacji gdy stan zdrowia sędziego uniemożliwia dalsze wykonywanie obowiązków lub jego działalność zawodowa oceniona została w sposób negatywny, Sejm podejmuje decyzję o odwołaniu sędziego z urzędu. Może to uczynić jednak dopiero po uprzednim wydaniu właściwej rekomendacji przez Radę Sądownictwa (art. 50 (1¹)). W podobnym stopniu Rada będzie uczestniczyć w procedurze usunięcia z urzędu Prezesa Sądu Najwyższego w sytuacji złożenia przez niego dymisji lub wybrania na inne stanowisko (art. 50 (1)).

Rada ma także specyficzne uprawnienia względem organizacji samorządu sędziowskiego, jaką jest Konferencja Sędziów. Rada jest organem właściwym do przyjęcia jej statutu oraz określenia kategorii spraw, jakie mogą być rozpatrywane przez Konferencję (art. 89¹¹ (5)). Zatwierdza też regulamin Sądowej Komisji Kwalifikacyjnej oraz Komisji do spraw etyki sądowej (art. 91⁴ (1) oraz 94 (4)).

Odrębne kompetencje przyznano Radzie w odniesieniu do Biura do spraw Organizacji Sądów (*Tiesu administrācija*). Podlega ono Ministrowi Sprawiedliwości i odpowiada głównie za zarządzanie sądami rejonowymi i okręgowymi oraz właściwą organizację administracji sądowej¹². Rada Sądownictwa właściwa jest do wysłuchania corocznego sprawozdania z pracy Biura (Art. 89¹¹ (7)).

Na podstawie przepisów ustawy szczególnej Rada ma legitymację do wszczęcia postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym o zbadanie zgodności aktu normatywnego z konstytucją. Uprawnienie to ograniczone jest jednak przedmiotowo wyłącznie do aktów prawnych dotyczących władzy sądowniczej (art. 89¹¹ (8) oraz art. 17 (1) i (2) *Satversmes tiesas likums*)¹³, choć niekoniecznie w kontekście ochrony niezawisłości sądów czy niezależności władzy sądowniczej.

W sprawach określonych ustawowo Rada właściwa jest do podjęcia decyzji. Może to uczynić jedynie na posiedzeniu przy obecności minimum dwóch trzecich członków. W tym miejscu warto nadmienić, że posiedzenia zwoływane są przez Prezesa Tieslietu padome z własnej inicjatywy lub na wniosek przynajmniej

¹¹ Są to odpowiednio Sejm oraz Zgromadzenie Plenarne Sądu Najwyższego.

¹² https://www.ta.gov.lv/EN/court_administration/the_court_administration_1576 (dostęp: 1.08.2018).

¹³ „*Ziņotājs*” 14, 25.07.1996.

jednej trzeciej liczby członków (Art. 89⁹ (1)–(4) likums par tiesu varu). Praktyka wskazuje, że Rada obraduje przeciętnie raz w miesiącu. Posiedzenia Rady co do zasady są jawne (sędziowie mają również dostęp do transmisji online), chyba że Rada zadecyduje przeciwnie. Szczegółowe procedury postępowania określone są w regulaminie przyjętym przez Radę. Obecnie obowiązujący regulamin został przyjęty 16 października 2017 roku.

Decyzje podejmowane są w formie głosowania, zwykłą większością głosów. W przypadku jednakowej liczby głosów decydujący głos należy do Prezesa Rady Sądownictwa (art. 89⁹ (5)).

Przepisy przewidują również możliwość podejmowania decyzji w procedurze pisemnej (art. 18 Regulaminu Rady Sądownictwa). Zgodnie z jej zasadami członkowie Rady zapoznają się z projektem decyzji przedłożonym im w formie pisemnej. Wszelkie uwagi lub zastrzeżenia składane są do Sekretariatu. Po uwzględnieniu złożonych uwag sporządzany jest kolejny projekt decyzji (art. 22). Zgłoszenie ewentualnych dalszych uwag następuje już wyłącznie w formie elektronicznej (art. 23).

Nowelizacja ustawy o władzy sądowniczej z 2018 roku uzupełniła obowiązującą regulację o tryb odwołania od decyzji wydanej przez Radę. Sędzia, którego dotyczyła wydana decyzja, jest uprawniony do wniesienia odwołania do Trybunału Dyscyplinarnego (Disciplinārtiesā). Rozpatrując apelację, Trybunał może odrzucić odwołanie i pozostawić decyzję Rady w mocy lub uchylić decyzję i nakazać ponowne rozpatrzenie sprawy przed Radą Sądownictwa (art. 89¹² (3) likums par tiesu varu). Od wyroku Sądu Dyscyplinarnego nie przysługuje odwołanie (art. 89¹² (4)).

4. PRAKTYKA USTROJOWA

Na początku 2018 roku Komisja na rzecz Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ) wydała raport dotyczący oceny łotewskiego systemu sądownictwa¹⁴. Pomimo ogólnej pozytywnej oceny wyrażonej przez Komisję wspomniany raport wymienia kilka obszarów wymagających poprawy. Część z nich dotyczy również zakresu kompetencji oraz organizacji Tieslietu padome.

Eksperti CEPEJ wskazują, że zgodnie z rekomendacją Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczącą sędziów i ich niezawisłości, odpowiedzialności i efektywności „Rada Sądownictwa powinna być złożona co najmniej w połowie z sędziów, wybranych przez ich przedstawicieli spośród sędziów wszystkich szczebli i z poszanowaniem zasady pluralizmu wewnątrz wymiaru sprawiedliwości”¹⁵.

¹⁴ Report evaluation of the Latvian judicial system on the basis of the methodology and tools developed by the CEPEJ, https://www.ta.gov.lv/UserFiles/Faili/CEPEJ_Evaluation_Report_Latvia_Final_En.pdf (dostęp: 1.09.2018).

¹⁵ § 27 rekomendacja nr CM/Rec(2010)12 Komitetu Ministrów dotycząca sędziów i ich niezawisłości, odpowiedzialności i efektywności. Przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 17 listopada 2010 roku na 1098 spotkaniu zastępców ministrów.

Tymczasem zgodnie z obecnie obowiązującą regulacją łotewską ośmiu z piętnastu członków Rady to tak zwani członkowie *ex officio*. Szczególne wątpliwości budzi fakt powoływania w skład rady Prokuratora Generalnego oraz Ministra Sprawiedliwości. Komisja tym samym zaleca odpowiednią zmianę struktury wewnętrznej organu w celu zapewnienia jego odpowiedniej niezależności.

Polemizując z uwagami dotyczącymi składu osobowego Tieslietu padome, należy zauważyć, że w składzie Rady przeważa jednak strona sędziowska. Mimo że mamy jedynie siedmiu członków kadencyjnych (wybieralnych sędziów), doliczając Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, strona sędziowska stanowi ponad 50% składu Rady, co zważywszy na funkcję przewodniczącego Tieslietu padome przypisaną Prezesowi SN, daje funkcjonalną przewagę nad „czynnikiem” pozasędziowskim.

Pogląd wskazujący na mniejszościowy udział sędziów w Radzie jest oczywiście uzasadniony, jeśli będziemy traktować prezesów SN i TK jako „ciało obce” w strukturze władzy sądowniczej lub przedstawicieli innej władzy, jest to jednak założenie dość karkołomne. W gruncie rzeczy nie ma nawet znaczenia sposób kreacji/powołania wskazanych prezesów SN i TK, bo założenie ich niezależności jest warunkiem *sine qua non* realizacji zasady podziału władzy. Uznanie, że są co do tego wątpliwości, czyni z jakiegokolwiek Rady Sądownictwa ciało nieistotne odnośnie do funkcjonowania władzy sądowniczej, gdyż dominująca rola SN czy TK w ramach nadzoru orzeczniczego i podstaw orzekania pozwala wpływać na działania sądów dużo skuteczniej i głębiej niż ewentualne zaburzenie struktury Tieslietu padome.

Na podstawie dyskusji z łotewskimi sędziami Komisja zwraca również uwagę, że zdecydowana większość kompetencji Rady oscyluje wokół kwestii czysto technicznych, takich jak zmiany granic okręgów sądowych, poziome transfery sędziów między sądami czy regulowanie kwestii urzędowego stroju sędziów¹⁶. Tymczasem brakuje wyraźnego zaangażowania członków Tieslietu padome w kwestie istotnie znaczące dla krajowego wymiaru sprawiedliwości. Sędziowie wskazują na potrzebę większej inicjatywy ze strony Rady zwłaszcza w zakresie dalszych strategii rozwoju władzy sądowniczej. Praktycy podkreślają również, że Minier Sprawiedliwości nadal wykazuje się największą inicjatywą w zakresie wszelkich nowelizacji i usprawnień. Natomiast Rada zdaje się wyłącznie opiniować przedłożone im propozycje.

Zarówno przytoczony raport, jak i liczne wypowiedzi przedstawicieli praktyki i doktryny wskazują na chęć sukcesywnego zwiększania kompetencji Rady. Wiele uwagi poświęca się także ewentualnemu zwiększeniu roli Rady w procedurze powoływania sędziów¹⁷.

¹⁶ Tieslietu padome między innymi zatwierdza wzory i procedury dotyczące używania szat i odznak (art. 71 ustawy o sądownictwie), zatwierdza wzór świadectwa sędziego (art. 72 ustawy o sądownictwie).

¹⁷ Por. A. Kārkliņa, *Tiesnešu apstiprināšanas kārtība un tās regulējuma pilnveidošanas iespējas Latvijā*, [w:] *Inovāciju juridiskais nodrošinājums. Latvijas Universitātes 70. konferen-*

THE JUDICIAL COUNCIL IN LATVIA

Summary

The Latvian Judicial Council (Tieslietu padome) is a central non-constitutional body of the state, functionally connected with the judiciary. It consists not only of judges but also representatives of the legal professions and representatives of other authorities (i.e. the Minister of Justice (tieslietu ministrs), the Prosecutor General (ģenerālprokurors), the Chairman of the Parliamentary Legal Committee (Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs) or their deputies). The mixed composition of the Council does not disqualify it as an independent body that can potentially effectively perform tasks related to the protection of the independence of the courts and the independence of the judiciary. The Latvian Judicial Council is, however, a body with a very wide spectrum of activity, which, although it does not follow directly from the constitution (Satversme), allows it to freely exercise not only its applicant (both in relation to Saeima and the Constitutional Tribunal) and opinion-making but also decision-making functions (on conceptual issues and organisational judiciary and matters related to the career path of judges). The statutory nature of competences allows for their scope to be shaped quite freely, giving the possibility of adapting the Council's tasks to the changing needs of the state — which of course can be seen as an advantage as well as a disadvantage of the Tieslietu padome model.

Keywords: Judicial Council, judicial power, judge, authority, constitution

BIBLIOGRAFIA

- Kārklīņa A., *Tiesnešu apstiprināšanas kārtība un tās regulējuma pilnveidošanas iespējas Latvijā*, [w:] *Inovāciju juridiskais nodrošinājums. Latvijas Universitātes 70. konferences rakstu krājums*, red. J. Rozenfelds, Rīga 2012.
- Konstitucija Łotwy*, przeł. L. Gołubiec, Warszawa 2001.

ces rakstu krājums, red. J. Rozenfelds, Rīga 2012, s. 191, <http://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/2801/Juristu-krajums-70-konf.pdf?sequence=1#page=191> (dostęp: 1.09.2018).